

CĒSU NOVADA PAŠVALDĪBA CĒSU NOVADA DOME

Reģ. Nr. 90000031048, Raunas iela 4, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101
Tāl. 64161800; dome@cesunovads.lv
www.cesunovads.lv

Lēmuma projekts

LĒMUMS
Cēsis, Cēsu novadā

12.10.2023.

Nr. __

Par Labas gribas memorandu par bioreģiona izveidošanu Gaujas Nacionālajā parkā

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam kā vienu no prioritātēm noteic "Prioritāte "Kvalitatīva dzīves vide un teritorijas attīstība"", paredzot Rīcības virzienu "Daba un vide "Zaļais kurss"", nosakot "Rīcības virziena mērķus": [257] Oglekļa mazietilpīga, resursu efektīva un klimatnoturīga attīstība, lai Latvija sasniegtu klimata, enerģētikas, gaisa piesārņojuma samazināšanas, ūdeņu stāvokļa uzlabošanās un atkritumu apsaimniekošanas nacionālos mērķus un nodrošinātu vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu un īstenotu drošas un kvalitatīvas, tai skaitā bioloģiskas pārtikas apriti, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. [258] Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas balstīta zinātniskajos pētījumos, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses.

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.-2036.gadam 2.redakcija kā vienu no stratēģiskajiem mērķiem noteic "SM4 Videi draudzīgs, ilgtspējīgs un klimatneitrāls novads", tā sasniegšanai paredzot ilgtermiņa prioritāti "IP4 Efektīva un ilgtspējīga esošā novada resursu izmantošana un dabas vides saglabāšana".

Cēsu novada attīstības programmas 2022.-2028.gada 2.redakcija nosaka vidēja termiņa prioritāti "VTP4 Klimata pārmaiņām pielāgotas vides veidošana" un rīcības virzienus "RV4.1.Efektivitātes un ilgtspējas nodrošināšana vides apsaimniekošanā", "RV4.2. Dabas vērtību saglabāšana un aizsargāšana", "RV4.3. Zaļā dzīvesveida principu popularizēšana sabiedrībā" un "RV4.4. Zaļo inovāciju iespējošana".

Cēsu novada administratīvajā teritorijā atrodas 68.8% jeb 63137,6 ha no Gaujas Nacionālā parka (GNP) teritorijas. GNP, saskaņā ar Gaujas nacionālā parka likuma 1.panta pirmo daļu, ir valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas atrodas Gaujas senielejā un tās apkārtnē. GNP ir Latvijas lielākais un vecākais nacionālais parks, kas dibināts 1973.gada 14.septembrī. Atbilstoši administratīvajam iedalījumam šobrīd GNP ietilpst četrus novadu teritorijās – Cēsu, Saulkrastu, Siguldas un Valmieras novados, un tā kopējā platība ir 91 787 ha. GNP ietver izcilas dabas vērtības un ir iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklojumā *Natura 2000*. GNP tika izveidots, lai aizsargātu tajā esošās dzīvnieku un augu sugas, kultūrvēsturiskos pieminekļus, reljefa formas un mežus, kā arī veicinātu tūrisma attīstību un saglabātu Gaujas senielejas dabisko ainavu.

Pašvaldību likuma 5.panta pirmā daļa paredz, ka pašvaldība savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi īstenot iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tās nav citu institūciju kompetencē un šādu darbību neierobežo citi likumi. Vienlaikus, saskaņā ar Pašvaldību likuma 10.panta pirmo daļu, dome ir tiesīga izlemt ikvienu pašvaldības kompetences jautājumu.

2017.gadā biedrība "GreenFest"¹, reģistrācijas Nr.40008302981, juridiskā adrese Kr.Valdemāra iela 3A, Siguldā, Siguldas novadā, aizsāka sarunas par bioloģiskā reģiona izveidi Gaujas nacionālā parka teritorijā.

¹ *Biedrības darbības mērķi saskaņā ar Lursoft datiem*: Biedrības mērķi ir darboties visas sabiedrības labā, tai skaitā: Veicināt Latvijas dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un Gaujas Nacionālā parka ilgtspējīgas attīstības plānošanu, meklējot inovatīvus risinājumus cilvēka, vides un dabas savstarpējai mijiedarbībai. Informēt, izglītēt, atbalstīt un raisīt dažāda formāta diskusijas par vides aizsardzības tēmām, lai mazinātu intensīvās lauksaimniecības un cilvēku darbības rezultātā radīto negatīvo ietekmi uz vidi, cilvēku, dzīvnieku un kukaiņu veselību. Veicināt lauksaimnieku un videi draudzīgu uzņēmēju sadarbību, kā arī informācijas un pieredzes apmaiņu par videi draudzīgām un ilgtspējīgām saimniekošanas metodēm. Izglītēt lauksaimniekus un iedzīvotājus, sniedzot tiem nepieciešamo informāciju par videi draudzīgām saimniekošanas iespējām, tehnoloģijām un paņēmieniem. Veicināt, lai Latvijas Natura2000 teritorijās esošajās lauksaimniecības zemēs netiek izmantoti sintētiskie minerālmēsli, AAL un pesticīdi. Atbalstīt un veicināt visa

Bioloģiskais reģions kā instruments bioloģiskās lauksaimniecības veicināšanai un īso pārtikas ķēžu attīstībai ir minēts Eiropas Savienības Bioloģiskās lauksaimniecības attīstības plānā. Saskaņā ar Eiropas Komisijas piedāvāto definīciju "bioreģions ir ģeogrāfisks apgabals, kurā lauksaimnieki, sabiedrība, tūrisma operatori, biedrības, valsts un pašvaldību iestādes noslēdz līgumu par vietējo resursu ilgtspējīgu pārvaldību, pamatojoties uz bioloģiskās lauksaimniecības principiem un praksi. Bioreģiona izveides mērķis un palielināt teritorijas ekonomisko un sociāli kultūrālo potenciālu."²

Cēsu novada pašvaldība, sadarbībā ar iesaistītajām pusēm - Dabas aizsardzības pārvaldi, Vidzemes augstskolu, Vidzemes plānošanas reģionu, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", Siguldas novada pašvaldību, Valmieras novada pašvaldību, Saulkrastu novada pašvaldību un citiem partneriem izstrādāja "Labas gribas memorandu par bioreģiona izveidošanu Gaujas nacionālajā parkā". Plānots, ka to parakstīs pašvaldības, valsts institūcijas, lauksaimnieku organizācijas, izglītības un pētniecības iestādes, kopienas, biedrības un nodibinājumi, iedzīvotāji un citas iesaistītās puses, tādējādi:

1. nostiprinot galvenos principus ilgtspējīgas sabiedrības veidošanai un ilgtspējīgai resursu pārvaldei:
 - 1.1. *Lauksaimniecības zemēs tiek veicināta bioloģiskā saimniekošana.*
 - 1.2. *Dabas resursi – ūdeņi, zemes, meži, u.c. – tiek apsaimniekoti ilgtspējīgi, mazinot ekoloģiskās pārslogdes risku un resursu izsīkšanu.*
 - 1.3. *Dabas daudzveidība, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un dabas ainavas tiek aizsargātas un saglabātas.*
 - 1.4. *Cilvēku savstarpējās attiecības un dabas un cilvēku mijiedarbība ir uz empātiju balstītas un cieņpilnas.*
 - 1.5. *Dabas resursus, klimatu un kultūrvēsturisko mantojumu saudzējoša uzņēmējdarbība tiek veicināta un atbalstīta.*
 - 1.6. *Bioreģiona darbībai svarīgu lēmumu pieņemšana ir demokrātiska un tiek balstīta šajā memorandā definētajos principos, pētniecībā, pierādījumos un datos.*
2. apņemoties strādāt šādos prioritāros rīcības virzienos:
 - 2.1. *Veicināt veselīgu dzīvesveidu un palielināt veselīgas bioloģiskās pārtikas patēriņu reģionā, it īpaši sabiedriskās iestādēs, tostarp bērnudārzos, skolās, pensionātos un slimnīcās.*
 - 2.2. *Attīstīt sadarbību starp vietējiem lauksaimniekiem un uzņēmējiem, lai radītu īsās pārtikas ķēdes un aprites ekonomikā balstītu uzņēmējdarbību.*
 - 2.3. *Īstenot ekosistēmu pakalpojumu pieejā balstītu dabas kapitāla apsaimniekošanu.*
 - 2.4. *Mazināt atkritumu rašanos sadzīvē un saimniekošanā.*
 - 2.5. *Īstenot energotaupību un veikt pāreju uz atjaunīgo energoresursu izmantošanu un ražošanu.*
 - 2.6. *Veidot izglītojošus pasākumus un izglītības programmas, kas maina iedzīvotāju rīcību un veicina saudzīgu dabas resursu un kultūrvēsturiskā mantojuma izmantošanu.*
 - 2.7. *Attīstīt tūrisma, kas balstās uz iekšējā miera un saskaņas atjaunošanu, piedāvājot autentiskas pieredzes gūšanu vietējiem un ārvalstu ceļotājiem.*
 - 2.8. *Stiprināt kopienas un jauniešu iesaisti, kā arī vairot iedzīvotājos piederības sajūtu un lepnumu par dzīvi bioreģionā un – būt par iedvesmu citiem.*

Nākamie plānotie soļi pēc memoranda parakstīšanas ietvers darba grupu veidošanu katrā rīcības virzienā; rīcības plānu izstrādi un projektu attīstību; Bioreģiona pārvaldības modeļa izstrādi un integrēšanos starptautiskajā bioreģionu tīklā.

Memorands izstrādāts labas gribas veicināšanas nolūkā, tam nav juridiski saistoša spēka.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Pašvaldību likuma 5.panta pirmo daļu, 10.panta pirmo daļu, Cēsu novada domes 2021.gada 1.jūlija saistošo noteikumu Nr.1 "Cēsu novada pašvaldības nolikums" 1. un

veida kooperāciju starp lauksaimniekiem, ražotājiem, pārstrādātājiem, piegādātājiem un iedzīvotājiem, veselīgas bioloģiskās pārtikas aprites nodrošināšanai. Vairot sabiedrības informētību par esošajām labajām praksēm, kas saistītas ar videi draudzīgu saimniekošanu un veselīgu dzīvesveidu. Informēt un izglītēt par zaļo tehnoloģiju un inovāciju ieviešanu ražošanā, lauksaimniecībā un sabiedrības ikdienā kopumā, īpaši Gaujas Nacionālā parka teritorijā, tādējādi mazinot cilvēku nodarīto kaitējumu videi un dabai. Sadarbojoties ar pašvaldībām, raisīt diskusiju un veicināt izpratni par videi un cilvēkam draudzīgas un ilgtspējīgas pilsētvides, infrastruktūras, arhitektūras un publiskās ārtelpas veidošanu Latvijā (t.sk. Gaujas Nacionālā parka teritorijā).

² https://environment.ec.europa.eu/strategy/biodiversity-strategy-2030_en

143.8.punktu, ievērojot Cēsu novada domes Uzņēmējdarbības un attīstības komitejas 21.09.2023. atzinumu (protokols Nr.12), Cēsu novada dome ar – balsīm – par (), pret (), atturas (), **nolemj**:

1. Atbalstīt Labas gribas memoranda par bioreģiona izveidošanu Gaujas Nacionālajā parkā parakstīšanu.
2. Pilnvarot Cēsu novada domes priekšsēdētāju Jāni Rozenbergu parakstīt Labas gribas memorandu par bioreģiona izveidošanu Gaujas Nacionālajā parkā (memorands pielikumā), iekļaujot atrunu, kas nosaka “Pievienojamies memorandam, apņēmoties attiecināt labas gribas memorandā noteikto uz visu pašvaldības administratīvo teritoriju”.
3. Kontroli par lēmuma izpildi uzdot Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietniecei Inesei Suijai-Markovai.

Sagatavoja: Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietniece I.Suija – Markova.